

índex

Context	2
1. Presentació del projecte	3
2. Justificació del projecte	4
3. Objectius del projecte	6
4. Metodologia	7
5. Propostes didàctiques	8
5.1. Exposició fotogràfica	8
5.2. Conte: <i>Chavela</i>	15
5.3. Altres activitats relacionades amb l'exposició de fotografies i el conte de <i>Chavela</i>	19
5.4. Conclusions	30
6. Bibliografia y webgrafia	31
7. Annexos	33
Annex I: Declaració dels drets de la infància	
Annex II: L'educació per al desenvolupament en la LOE	
Annex III: Orientacions per a contar el conte	
Annex IV: Dades socioeconòmiques de Mèxic, Nicaragua, El Salvador i Espanya	
Annex V: Proposta de programació didàctica per treballar el projecte <i>Una altra infància en aquest món</i>	
Annex VI: Aportació al desenvolupament de les competències bàsiques del projecte <i>Una altra infància en aquest món</i>	
Annex VII: Educació per al desenvolupament: la visió de la Red Paz y Solidaridad en l'àmbit de l'educació formal.	

Context

Els materials que presentem, formen part d'un projecte d'educació per al desenvolupament que dóna continuïtat a la línia de treball oberta en 1997 per la Federació d'Ensenyament de CCOO i la Fundació Pau i Solidaritat del País Valencià.

En el marc de diferents projectes, diverses fundacions de la Red Paz y Solidaridad i les Federacions d'Ensenyament de CCOO hem col·laborat en l'ampliació i actualització conjunta dels materials didàctics i desenvolupant diverses campanyes dirigides a l'alumnat i professorat tant d'educació infantil i primària, com d'educació secundària.

El compromís del grup de professionals de l'educació que configuren el **Seminari de cooperació i educació per al desenvolupament** de la Fundació Pau i Solidaritat PV ha sigut el germen i el sustent en aquest treball.

Des de l'any 2004, la nostra proposta per a educació infantil i primària es plasma en el material que us presentem a continuació **"Una altra infància, en aquest món"**. La revisió del material iniciada en 2010 ens ha permès incorporar nous recursos didàctics i noves activitats per a ser treballades en els centres; el **conte Chavela** és un d'ells.

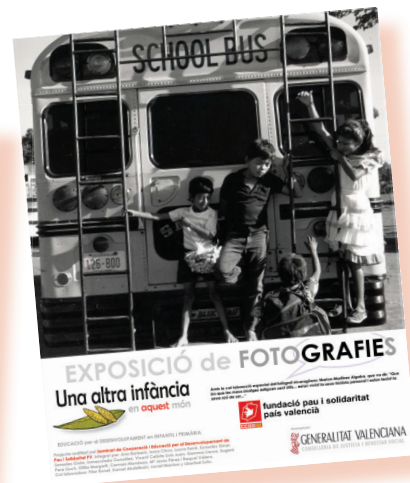
1. Presentació del projecte

Els materials UNA ALTRA INFÀNCIA EN AQUEST MÓN estan dirigits al professorat i a l'alumnat d'educació infantil i primària. La seua finalitat és **la reflexió conjunta per a afavorir l'anàlisi crítica i transformadora davant les desigualtats i injustícies socials**.

Per a això, partim de dos **materials** que ens serveixen d'elements motivadors per als quals treballar l'educació per al desenvolupament amb el nostre alumnat:

- Una exposició de fotografies sobre la infància a Mesoamèrica, i
- El conte, **Chavela vol anar a l'escola**.

A partir de l'exposició i del conte us proposem treballar una sèrie d'**activitats** tant pel que fa a l'aula com pel que fa al centre. Aquestes activitats es detallen en aquesta Guia didàctica que està organitzada en dues parts:

- En aquesta primera part, expliquem els objectius didàctics del projecte, la metodologia plantejada i les propostes didàctiques per treballar l'exposició de fotografies i el conte.
- En la segona part, hem agrupat el material de treball per a l'aula:
 - ➡ **1.** quatre fitxes que arrepleguen els cartells de l'exposició de fotografies;
 - ➡ **2.** una reproducció del conte, perquè cada xiquet i xiqueta pugui tenir el seu propi conte;
 - ➡ **3.** el guió de l'obra de teatre del conte; i
 - ➡ **4.** unes fitxes de treball per fotocopiar a cada alumne i alumna i treballar amb elles en l'aula.

A més, tots aquests materials juntament amb altres recursos (vídeos, jocs online, ...) els podeu trobar en la web **www.interactuem.org**, web elaborada en 2008 perquè el professorat pugui disposar d'ells en línia en qualsevol moment.

Finalment, pensem que després d'haver treballat el projecte, ja siga alguns aspectes d'aquest o en el seu conjunt, s'ha de finalitzar amb unes **conclusions** col·lectives que ajuden a assentar els conceptes treballats.

2. Justificació del projecte

El conflicte Norte-Sur, la fam, les guerres, els greus problemes ambientals, la immigració, el racisme, la xenofobia..., són conseqüència de l'actual model de creixement econòmic i social que en el nostre món esta generant cada dia més desigualtats.

Creiem que es tracta de qüestions socialment rellevants, no sols perquè la situació provocada pel desenrotllament ara dominant és injusta, sinó també perquè el món actual:

- No és sostenible ecològicament;
- Augmenta les diferències entre persones riques i pobres;
- Impedeix el desenvolupament personal, econòmic, polític, social i cultural de milions de persones en tot el món global.

A més, l'actual model de creixement econòmic i social no és, ni molt menys, l'únic dels mons possibles com se'ns vol fer veure. En parlar de creixements veiem la necessitat de fer referència al concepte de desenvolupament:

Tal com va assenyalar el Programa de Nacions Unides per al Desenvolupament (PNUD) en 1990, "el desenvolupament humà és un procés en el qual s'amplien les oportunitats de l'ésser humà. En principi, aquestes oportunitats poden ser infinites i canviar amb el temps. No obstant això, a tots els nivells del desenvolupament, les tres més essencials són gaudir d'una vida perllongada i saludable, adquirir coneixements i tenir accés als recursos necessaris per aconseguir un nivell de vida decent. Però el desenvolupament no acaba allí. Altres oportunitats (...) van des de la llibertat política, econòmica i social, fins a la possibilitat de ser creatiu i productiu, respectar-se a si mateix i gaudir de la garantia de drets humans".¹

Per tant, el creixement econòmic i social és aquell que satisfà les necessitats i potencialitats dels pobles i la redistribució dels seus recursos. "Avui dia, 20 anys després, el món enfronta nous desafiaments i uns altres de llarga data. (...) Els principals obstacles per l'avanç a futur inclouen el creixent dany ambiental que posa al planeta en perill, les conseqüències del qual són molt perjudicials per a les persones pobres, i la incertesa imperant sobre l'estabilitat econòmica i la seguretat mundial".²

Els xiquets i les xiquetes del nostre entorn comencen a ser conscients, d'alguna forma, de totes aquestes realitats; i **l'educació per al desenvolupament** (ED) ens ofereix el marc per a treballar en l'escola aquestes temàtiques i promoure accions transformadores.

HABITATGES I POBLATS

EN LA MEUA CASA SOM MOLTS

Foto: Chiapas, Mèxic

5

¹ Informe sobre Desenvolupament Humà 1990, pàg. 34, PNUD.

² Informe sobre Desenvolupament Humà 2010, pàg. 11, PNUD.

Aquest treball de sensibilització amb el nostre alumnat ens servirà per a:

- Contribuir a desvetllar, desemascarar i posar en evidència els plantejaments que intenten legitimar la situació actual, i
- Activar múltiples iniciatives que incidisquen en la transformació d'aquesta situació.

L'ED ens permetrà formar generacions més compromeses i solidàries que pugen incidir i operar canvis en la situació actual, coneixent els mecanismes i les causes que la provoquen, la reproduïxen i n'impedeixen la seua transformació.

L'educació per al desenvolupament, a més, respon a principis i finalitats de l'educació establits expressament per la LOE i enunciats en els articles 1 i 2 del títol preliminar d'aquesta, així com al desenvolupament de les Competències bàsiques (Annexos II i VI).

En abordar aquestes qüestions, no podem oblidar la **Declaració dels Drets de la Infància** aprovada per Nacions Unides en 1959, la qual, després de quasi 50 anys, continua sent una utopia per a gran part dels xiquets i xiquetes del nostre planeta (Annex I).

COSES DE XIQUETS I XIQUETES

Foto: La Rauda.
Nicaragua.

JUGUEM A LES CASETES

1

TREBALL INFANTIL

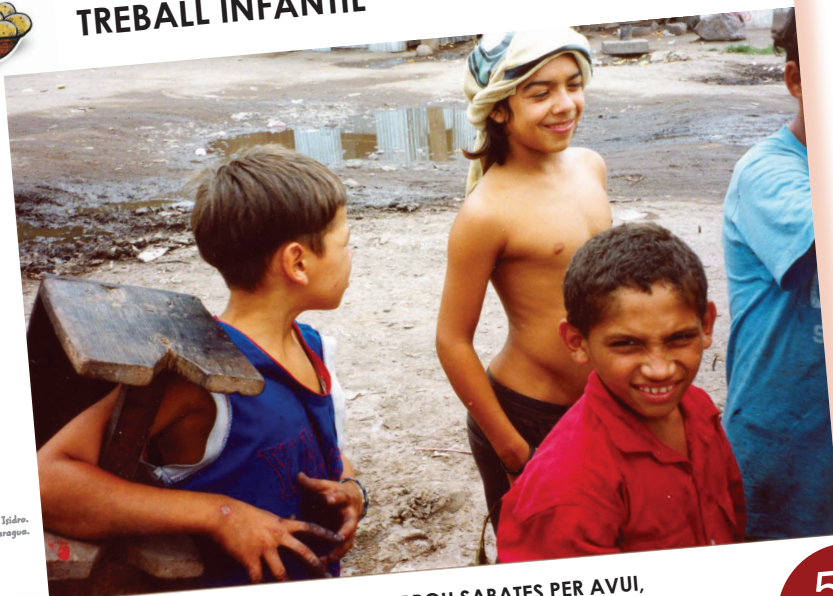

Foto: San Isidro.
Nicaragua.

YA HE "ENLLUSTRAT" PROU SABATES PER AVUI,
ME'N VAIG AMB ELS MEUS AMICS

5

5

3. Objectius del projecte

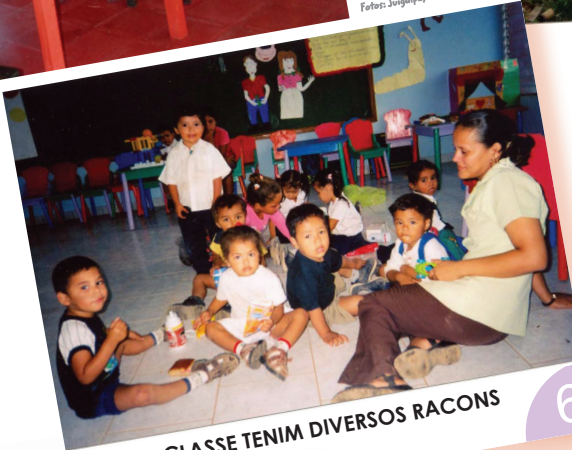
- Iniciar els xiquets i les xiquetes en la reflexió sobre la realitat social d'altres xiquets i xiquetes.
- Conèixer les desigualtats existents entre països en el món.
- Afavorir noves formes de pensar i entendre aquesta realitat, de manera crítica.

ESCOLES

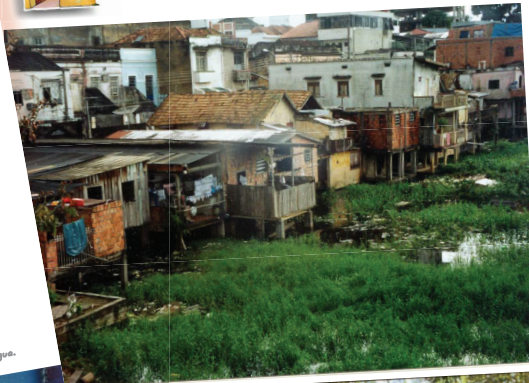
Fotos: Juigalpa, Nicaragua.

EN LA CLASSE TENIM DIVERSOS RACONS
DE JOC. BÚSCA'LS!

HABITATGES I POBLATS

Fotos: El Salvador

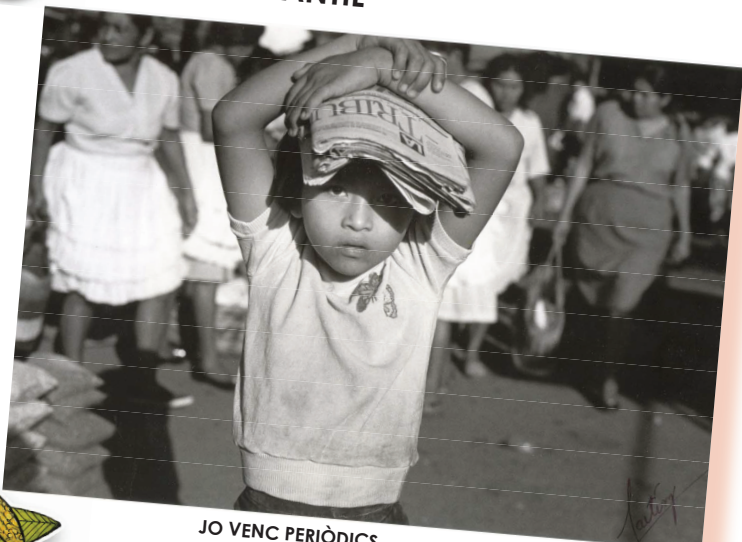

AIXÍ SÓN MOLTS DELS NOSTRES POBLATS

1

6

TREBALL INFANTIL

JO VENC PERIÒDICS

Foto: Masaya, Nicaragua.

7

4. Metodologia

Hem considerat per a afavorir l'aprenentatge principalment els aspectes metodològics següents:

- **El constructivisme**, que tracta de promoure un aprenentatge recolzat en la producció col·lectiva de coneixements des de la pròpia experiència personal de les persones que hi participen.
- **La participació activa**, mitjançant dinàmiques que faciliten la reflexió grupal, el diàleg interpersonal i la participació de tot el grup.
- **L'experimentació**, com a mitjà per a l'aprenentatge que permeti "sentir", més enllà de la pròpia raó teòrica i intentar aconseguir que la participació no es converteixi en una mera expressió d'opinions, sinó en la implicació real en l'anàlisi dels problemes.
- **La globalització**, que fomenta la capacitat de l'alumnat per a relacionar els diferents elements que intervenen en els fenòmens analitzats.
- **La reflexió-acció**, perquè l'anàlisi i la reflexió sobre la pràctica ha de portar a una nova acció que es reflexioni de nou. Aquesta relació dialèctica enriqueix tant la teoria com la pràctica i constitueix en si mateixa un factor de recreació i transformació de la realitat.

Finalment, el desenvolupament d'aquests principis metodològics és possible si es fomenta un clima de confiança, respecte i diàleg on es promogui la reflexió, es faciliti el contrast d'opinions i es creuen espais on tots i totes puguin expressar-se lliurement.

